

SZAKMAI KONCEPCIÓ
AZ MTA BÖLCSÉSZETTUDOMÁNYI KUTATÓKÖZPONT RÉGÉSZETI INTÉZETE VEZETÉSÉRE BENYÚJTOTT
IGAZGATÓI PÁLYÁZATHOZ

I. Bevezetés

2013. január 1. óta töltöm be az MTA BTK Régészeti Intézet igazgatói tisztét. Amikor első pályázatomat kellett – nagyon rövid idő alatt – összeállítanom, az Intézet történetének egyik legnagyobb dilemmája előtt állt: egyszerre kellett megtalálnia helyét egy új, működési részletei és tudományos hivatása tekintetében még kevésbé kidolgozott kutatóközponti struktúrában, valamint megoldást találni az Intézet pénzügyi nehézségeire, egyben kutatási, fejlesztési és szervezeti kérdésekről szóló hiteles tervet alkotni és ehhez megnyerni az Intézet munkaközösségét, és a hazai régészet képviselőit.

2012 végén pályázóként – miközben az Intézet tudományos profilját és teljesítményét egyértelműen pozitív módon ítélt meg – kénytelen voltam utalni az Intézet fejlesztésének belső aránytalanságaira (az ennek kapcsán felhalmozódott értékek figyelembe vétele mellett), az Archeogenetikai Laboratórium eredményességének kérdésére, az akadémiai kutatóhely hazai közfeladataira és társadalmi kapcsolataira, mindenekelőtt pedig az Intézetnél kimutatott súlyos pénzügyi hiányra. Ez utóbbi, kezdetben többször változó nagyságú, de mindenképpen több tízmillióstétel „kigazdálkodása” az egyik legfontosabb feladatnak minősült.

II. A 2013-2016 közötti időszak feladatai és eredményei

II.1. Tudománypolitikai kérdések, fejlesztés

Igazgatói munkám kezdetén beavatkozást igényelt az a korábbi gyakorlat, ami bizonyos korszakok régészeti kutatásában túlzott koncentrációt eredményezett; mivel azonban ennek jelentős szakmai eredményei voltak és kiváló fiatal szakemberek pályára állításával is járt, a korrekció nagy körültekintést igényelt. A neolitikum és a rézkor erőteljes kutatása, fontos eredményei és nagyon erős nemzetközi beágyazottsága mellé határozottan felzárkózott a bronzkor, amelynek keretében 2015-ben egy Lendület-kutatócsoport is munkához látott. Sikerült erősíteni az utánpótlás hiányát erősen megérező ókorkutatás helyzetét, mind a klasszika archeológia, mind pedig a provincia-kutatás és a késő antikvitás oldaláról. Értékes projektekkal – és ezek révén tehetséges fiatal kutatókkal – gyarapodott az avar kortól a honfoglalás koron át a kora Árpád-korig terjedő időszak kutatása, ugyanígy fiatal kutatók segítik a késő középkor és a kora újkor időszakának intenzívebb vizsgálatát is. Bizonyos kiemelt témák (az élelemtermelés kezdetei a korai neolitikumban, a fémművesség és a bronzkori fegyveres arisztokrácia felemelkedése, az ókor és a késő antikvitás sorsfordulói, a régészetileg egyre jobban körvonalazható Karoling kor leletanyaga, a magyar honfoglalás és előzményei, a középkori székelyek kutatása, az Árpád-kori Medium regni és kiemelkedő központjai, a késő középkor és a kora újkor nemzetközi távlatokat nyitó emlékéanyaga) a történeti és a művészettörténeti kutatás számára is fontos referenciákat kínálnak.

Szinte mindegyik, a 2012-es pályázatban prioritásként meghatározott területen sikerült előrelépni, ideértve a kiemelkedően fontos lelőhelyek és nagy régészeti leletegyüttesek monografikus feldolgozását, új, módszertani jelentőségű tervátadások kezdeményezését, intenzív és eredményes együttműködés kialakítását az ELTE BTK Régészettudományi Intézetével, illetve a Szegedi Egyetem Régészeti Tanszékével. Utóbbi együttműködésnek a germán, avar és honfoglalás kori leletkorpuszok további kötetének kiadását köszönhetjük. Elértük nemzetközi kapcsolataink következetes fejlesztését, sok kutatóúttal, közös ásatással, számos konferenciával és különösen sok, érdemi közös munkával járó műhelymunkával. Legfontosabb külföldi partnereink közül név szerint is megemlítené a berlini Deutsches Archäologisches Institut, amely a tárgyalt periódusban történt előkészületek nyomán éppen e pályázat beadása idején nyit új kutatóhelyet a Régészeti Intézetben.

A hagyományos, korszakok szerint szervezett kutatás művelése mellett több átfogó, a magyarországi régészet egésze szempontjából alapvető kutatási irányt is előmozdítottunk.

E téren a legkiemelkedőbb jelentőségű fejlemény a Bioarcheológiai és Környezetrégészeti témacsoport létrehozása volt, amely az Intézeti kutatások integrálásának motorjává vált. Ennek

keretében az Archeogenetikai Laboratórium 2013 után jelentős fejlesztésekhez jutott: az MTA Infra-pályázatokból a laboratóriumi eszközpark nagyfokú bővítését és az új NGS-technológiákra való átállást támogató technológiák beszerzését sikerült megvalósítani. Ezt követően jelentősen bővült a laboratórium személyi állománya, képzett, nemzetközi szinten is elismert genetikussal az élen. A fejlesztéseket gyorsan követte a nemzetközi kapcsolatrendszer bővülése és kutatási pályázatokban való részvétel, amelyek elsősorban a neolitikum és a népvándorlás-honfoglalás kor kutatásához kapcsolódtak, résztvettünk az Onkológiai Intézettel együttműködve III. Béla és Antiochiai Anna csontmaradványainak fizikai antropológiai vizsgálatában és az archeogenetikai célú mintavételben is. Mindezek eredményeképpen a laboratórium publikációs tevékenysége is jelentősen javult.

A 2013–2016. közötti időszak jelentős kezdeményezése volt az Intézet legismertebb, kezdetektől „alapfeladatként” megjelenő vállalkozásának, a Magyarország Régészeti Topográfia sorozatnak a felélesztése. 2012-ben még úgy kellett fogalmaznom, hogy a sorozat folytathatóságát illetően több a kétely, mint a remény. Azóta elvégzett munkánk és egy nagyszabású konferencia nyomán kiadásra vár a sorozat folytathatóságát elemző, új kutatási lehetőségeket tárgyaló módszertani kötet és előrehaladt a Régészeti Intézet, valamint a Szegedi Egyetem Régészeti Tanszéke együttműködése keretében Csongrád megye (Hódmezővásárhely környéke) régészeti topográfiai feldolgozása. Komoly sikerként könyveljük el, hogy legutóbb sikerült határozatlan idejű szerződést kötnünk jelentős szakmai tekintélyt képviselő archeozoológus főmunkatársunkkal, kiemelve őt a hosszú ideje egymást követő alkalmi szerződések bizonytalanságából.

Eredményesnek bizonyult az előző igazgatói pályázat beadásának idején még csak remélt roncsolásmentes módszerek és térinformatikai eljárások Intézeti meghonosítása is. A sikeres akadémiai eszközbeszerzési pályázatok két területen is jelentős lökést eredményeztek: létrejött a régészeti tárgyak roncsolásmentes vizsgálatát célzó, képalkotó diagnosztikai laboratórium (mikroszkóp- és endoszkóp-rendszerrel, beüzemelés előtt álló röntgenberendezéssel), és a megfelelő eszközpark beszerzésével párhuzamosan elsajátíthattuk azt a roncsolásmentes terepi diagnosztikai-geodéziai technológiát, amely lehetővé tette, hogy külső szolgáltató nélkül elvégezhessük az Intézet fő kutatási irányaihoz kapcsolódó terepi geodéziai munkákat, így egyenrangú partnereként vehessünk részt nemzetközi kutatási együttműködésekben is (GPS-rendszerek, magnetométer, drón, beszerzés alatt álló, terepi munkára alkalmas műszerkocsi stb.). Erre a műszeres kutatási területre is sikerült tehetséges fiatal kutatót alkalmazni, egyben azt a tanulságot levonni, hogy a hasonló jellegű technikai fejlesztéseknek a rendelkezésre álló humán erőforrások következetesen határt szabnak, a személyi fejlesztés e területen – akár fiatal kutatóval, akár pályázat terhére – szükségszerű a jövőben.

II.2. Tudományos és társadalmi kapcsolatok, tudománynépszerűsítés

Ezek az összetett kapcsolatok több szintet is átfogtak az elmúlt években.

Eredményeinket és kérdéseinket érthetően kellett a többi bölcsészdiszciplína számára megfogalmaznunk, amennyiben munkánk része a tágan értelmezett történelemtudománynak is. Másrészt – ugyanekkora súllyal, a valódi interdiszciplináris szemlélet értelmében – kutatásaink célját világosan meg kellett jelölnünk azon természettudományok számára is, amelyekről, velük együttműködve, érdemi tudományos fejlesztést, új módszereket és tudományos megközelítést várunk a rutinszerű mérési gyakorlaton és értékelésen túl.

Az Intézet az *Archaeolingua* Kiadóval új, magyar és angol nyelven is megjelenő könyvsorozatot alapított *Hereditas Archaeologica Hungariae* címmel, a fontos új eredmények bemutatására, egyben a külföld és a szélesebb közönség tájékoztatására, a szükséges tudományos apparátussal ellátva. A hazai és a kapcsolódó külföldi tudományosság megszólaltatásában és a tudományos együttműködésben komoly lehetőséget, egyben komoly felelőséget jelent az Intézet falai között szerkesztett, akadémiai támogatást is élvező, idegen nyelvű *Acta Archaeologica* folyóirat és a szintén idegen nyelvű, *Antaeus* című Intézeti évkönyv kiadása. Ez utóbbi kiadvány sorsában akadémiai és BTK támogatás révén az elmúlt év folyamán örvendetes fordulópont következett be.

Az intézmény számos akadémiai testület és bizottság munkájában vett részt, és közreműködött az örökségvédelemmel kapcsolatos közfeladatok terén is.

Az egyetemekkel fenntartott kapcsolataink egyértelműen javultak az elmúlt három évben, az oktatás és a PhD-képzés vonatkozásában egyaránt. Az Intézet két munkatársa is az ELTE címzetes egyetemi tanára lett, egy munkatársunk a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen docensként tanít, és

számos kollégánk tagja különféle doktori iskoláknak. Felkért oktatói tevékenységünk a régészetén kívül a történeti embertan és állattan területére is kiterjedt. A vizsgáztatásban, elbírálásban, továbbá PhD-hallgatók témaválasztásában és tudományos előmenetelében rendszeresen közreműködünk.

Eredményeinket a művelt, érdeklődő nagyközönségnek, nem utolsósorban az érdeklődő, fogékony fiataloknak is be akartuk mutatni. Ezért több alkalommal is konferenciát, műszeres bemutatót szerveztünk a Magyar Tudomány Ünnepe akadémiai rendezvényei keretében, megjelenítettük középiskolások számára a régészet lehetőségeit és irányait a régészet és a muzeológia nyílt napjain, mindenkor nagy létszámú hallgatóság előtt. Megújítottuk, színesebbé tettük és gyakran frissítettük-frissítjük honlapunkat, amit meglepő nézettséget hozó Facebook oldallal egészítettünk ki.

II.3. A nem kutatói szféra

A tudományos munkacsoportok tevékenységét az adattár, a könyvtár, a grafikai műhely, a restaurátorműhely és a fotólabor segítik. A rendkívül jelentős, muzeális értékű anyagokat is őrző adattár digitalizálásában 2015-től komoly eredményeket értünk el. Az Intézet másik alappillére, a grafikai műhely esetében fontos műszaki fejlesztést hajtottunk végre. A tárgyalt három éves időszakot saját fotós nélkül, a BTK eseti segítségével vészeltük át, a fotóműhely gyakorlatilag stagnált. Egy fő restaurátor közreműködésével nem sikerült érdemi fejlesztést elérnünk az Intézet hajdan országos hírű restaurátorműhelyében sem, a műhely feladatait csak nehézségekkel és tágabb összefogással tudtuk ellátni. A Régészeti Intézet lelkének számító könyvtár fejlesztését akut forráshiány bénította, ideértve a cserepéldányok kiküldése körüli nehézségeket is, ami olykor a partneri cserék sajnálatos lemondásával járt. A BTK eseti jelleggel a postaköltségekre elég jelentős támogatást adott. A pályázatok (elsősorban az OTKA-projektek) a könyvtárfejlesztéshez a vártnál sajnos csekélyebb mértékben járultak hozzá.

II.4. Az Intézet és a kutatóközpont viszonya

Az Intézet szerkezetében és munkájában egyaránt alapvető változást jelentett a kutatóközponti szervezet létrejötte. Vezetési struktúráját a kutatóközponti elvárásokhoz igazítottuk (igazgató, igazgatói megbízott, tudományos titkár), az Intézeti igazgatóság a témacsoportok vezetőivel kiegészülve átlag heti rendszerességgel vitatta meg az Intézet operatív feladatait, ugyanebben a körben került sor a stratégiai döntések előkészítésére is. Kiváló munkatársakat sikerült bevonni az Intézet vezetésébe, érdemi lépéseket tettünk a dolgozói közösség belső kohéziójának erősítése és az Intézet életébe történő minél szélesebb körű bevonása érdekében.

A nehézkessé vált adminisztráció sajnos jelentős kutatói kapacitást vont el, a pályázati költségvetési feladatok, de még a közvetlen anyagi vonzattal nem járó együttműködési megállapodások létrehozása is főigazgatói aláíráshoz kötött, előkészítést és időt igénylő feladat. Ugyanakkor tudományos értelemben az egyes Intézetek és diszciplínák nem kerültek közelebb egymáshoz (hagyományos kapcsolataink természetesen mindentől függetlenül változatlan intenzitással éltek), így tudományos stratégiánkat önállóan formálhattuk.

Ugyanakkor a BTK vezetőségével hatékony, konstruktív munkaviszony alakult ki, ami a pénzügyi, munkajogi, pályázati és protokolláris területeken nagyon hasznosan működött. Utalunk itt mindenekelőtt az Intézet 2012-es pénzügyi helyzetére, mely problémát fokozatosan, néhány év alatt, közös munkával sikerült megoldani, BTK-s segítséggel és az Intézet jelentős áldozatvállalásával egyaránt. Ez a munka 2015 folyamán sikeresen, fájdalmas személyi áldozatok nélkül lezárult, elvben így minden feltétel adott ahhoz, hogy az Intézet új, pénzügyi szempontból is jobban tervezhető szakaszba lépjen.

III. 2016: A Régészeti Intézet előtt álló feladatok

Hangsúlyozni szükséges, hogy az imént felsorolt munkák és eredmények nem csupán az igazgató személyes érdemei, hanem egy értékes munkaközösség megvalósításai, ami mögött sok közös munka és áldozat rejlik. Együtt viszont jól kirajzolják azt az utat, amelyen a következő években munkatársaimmal együtt haladnunk kell.

III.1. A költözés

A BTK Intézeteinek kiköltöztetése a budai várból rendkívül közeli, de már hosszú ideje komoly tennivalókkal járó feladat. A Régészeti Intézet számára különlegesen nagy kihívássá az teszi, hogy irodái, adattára és könyvtára mellett a költözés régészeti raktárait (régészeti tárgyak, minták, állat- és embercsontok), laboratóriumait, restaurátor-, fotó- és grafikai műhelyeit, sok felszerelési tárgyat és műszert, ásatási dokumentációt és egyéb anyagokat érint. Mindennek részleteit nemcsak az Intézet egészét áttekinteni képes igazgatónak, hanem jó gyakorlati érzékű és szervezőképességű, lelkiismeretes kollégáinak is ismerniük kell. A határidőket betartó, fegyelmezett, közös munka kulcsfontosságú, annak érdekében, hogy a költözés fizikai eseményei során anyagaink és eszközeink kárt ne szenvedjenek, és a tényleges átköltözés után gyorsan korszerű, működőképes Intézetet szervezzünk, hogy minél kisebb zökkenővel folytathassuk kutató- és feldolgozó munkánkat. Mindennek áttekintésében, nem kevésbé a gyakorlati részletek tervezésében az igazgatóra folyamatos munka vár.

III.2. Személyi-szervezeti feltételek

Az Intézetben hagyományosnak számító témacsoport (team-) rendszert a pályázó fenn kívánja tartani. A rendszer nagyfokú rugalmasságot engedélyez, alapvetően megszilárdult viszonyaink azonban csak kisebb, idővel végrehajtandó átszervezéseket igényelnek, a topográfiai és roncsolásmentes kutatások megfelelő integrálása érdekében. Ez utóbbi irányok személyi kérdéseket is felvetnek, ugyanis a további tárgyi-technikai jellegű fejlesztés párhuzamos személyi fejlesztés nélkül már nem lehetséges. Munkámban az eddigi, jól bevált munkatársakra kívánok támaszkodni, itt személyi változtatásokat nem tervezek.

A kutatói állomány minőségének fenntartása komoly és folyamatos problémát jelent. A határozatlan idejű közalkalmazotti foglalkoztatás lehetőségei stagnálnak, ezzel párhuzamosan azonban nem fejlődött olyan mértékben a projektfinanszírozás, hogy az valós alternatívát jelentene a tudományos fokozatot szerzett, családalapítást tervező fiatalabb generáció számára. A munkabérek tartós stagnálása és az átsorolások, előléptetések elmaradása, továbbá az Intézet működését biztosító gazdasági háttér nehéz tervezhetősége miatt érezhető egzisztenciális bizonytalanság alakult ki. Az elvándorlást az Intézet presztízse és a kutatók döntő többségének határozott szakmai és közösségi elkötelezettsége akadályozza (egyelőre), a hivatalos munkaidőt messze meghaladó munkaóra ledolgozása mellett.

A munkakörülmények javítása mellett a jövőben változatlanul nagy hangsúlyt szeretnék fektetni az érdemi (egyéni és team-) teljesítményértékelésre és ezzel együtt az Intézet jó, kollegiális közhangulatának a megőrzésére.

Jövőbeli kiegyensúlyozott tudományos eredményeink záloga az Intézet kutatói társadalmának tudatos fiatalítása, a kutatásba bevont, tehetséges fiatalok tudományos fokozathoz juttatása, hangsúlyos szerepük biztosítása az intézményben futó projekteken, valamint az Intézet tudományos közéletében, hogy innovációs potenciáljukat sikeres munkacsoportok tagjaként kamatoztassák. Feladatomnak tekintem a tudományos fokozatot elnyert, nemzetközi környezetben is versenyképes fiatal kutatók segítségét az MTA doktora cím felé. Mindez természetesen nem jelentheti azt, hogy kiemelkedő teljesítményt nyújtó idősebb kollégáink méltatlanul háttérbe szorulnak.

III.3. Tudományos célkitűzések

A Régészeti Intézet a közelmúltban átgondolta, és a BTK, illetve az MTA vezetése felé továbbította rövid és középtávú stratégiai terveit. Ennek tudományos vonatkozásait teljes részletességgel megismételni egy igazgatói koncepcióban nem lenne szerencsés, hiszen egy tágabb kutatói közösség célkitűzéseiről van szó, aminek kidolgozásában az igazgatónak is része van, de a tervezés is, és főként a megfelelő kivitelezés az Intézeti munkatársak közös feladata és munkája. Lényegét és elveit azonban célszerű összefoglalni.

Átfogó célom, hogy az egyéni tervek jelentős téma mentén összeállt, alaposan kidolgozott kutatói programot foglaljanak magukban, és ezeket megfelelő arányban egészítsék ki nagyobb volumenű, közös projektek, amelyek egy-egy terület monografikus, módszertani szempontból is

jelentős áttekintését, összefoglalását is eredményezik. Tapasztalataim szerint ezek a nagy munkák az oktatásban és PhD-témák megfogalmazásában is hasznosak.

Az MTA BTK Régészeti Intézete tudományos profilja és tudományos jövője szempontjából kulcskérdés a házon (BTK-n) belüli, illetve a tágabb tudományos együttműködés és az interdiszciplinaritás kérdése, aminek más kutatóhelyekhez kapcsolódó, illetve nemzetközi vonatkozásai különösen jelentősek. A BTK-n belül hasznosnak látnám, ha csökkenne a régészeti kutatás megosztottsága a Régészeti és a Történettudományi Intézet között, ami szakmai-módszertani előnyökkel is járna. Együttműködési szerződéseink megkötésekor tudományos céljaink mellett azt képviseljük, hogy szavahihető, egyenrangú partnerek legyünk, Intézetünk és elvégzett munkánk megfelelő elismerésével.

Ezután is nagy hangsúlyt szeretnék fektetni arra, hogy kutatási eredményeink rövid idő alatt megjelenjenek színvonalas hazai és nemzetközi szakmai folyóiratokban, növekvő természettudományos vonatkozásaink miatt impaktfaktoros publikációkban is.

Hazai viszonylatban fokozottan törekedni kívánok a jövőben is a régészeti tanszékkel rendelkező egyetemekkel, a régészeti profilú múzeumokkal és az örökségvédelemért, valamint ennek törvényi szabályozásáért is felelős szervezetekkel való jó kapcsolatokra, ezen túlmenően partneri viszony kiépítésére és fenntartására. Kiemelt feladat a jelentős tudományos eredményt ígérő, nemzetközi együttműködésben megvalósuló projektek előmozdítása.

Az intézmény erőssége a jó értelemben vett kontinuitás, az egymásra épülő kutatói generációk által felhalmozott, magyarországi és nemzetközi viszonylatban is kimagasló szellemi tőke, amit fontos, megőrzendő értéknek tekintek. Hasonlóan kedvező mozzanat a projektciklusokon átívelő, nagyobb feladatokra koncentráló kutatási gyakorlat. Kialakult több olyan témakör, amelyek mentén a kutatói közösség folyamatosan kiemelkedő eredményekkel tud pályázni és eredményeit rangos fórumokon ismertetheti. Mindeközben – a kutatói közösség mobilitásával és az Intézet pénzügyi helyzetével is összefüggésben – néhány korszak, pl. a késő bronzkortól a kora népvándorlás korig terjedő időszak kutatása háttérbe szorult. Ezen enyhíteni tudunk, de valamennyi régészeti korszak egyforma intenzitású kutatását nem tudjuk biztosítani. A teljes spektrum lefedése helyett inkább a hazai és a nemzetközi szinten is versenyképes, nagyobb létszámú kutatócsoportok eredményes munkáját igyekszünk támogatni. Az intézmény több régészeti korszak terén is élvonalbeli kutatói gárdával rendelkezik, így a korszakos kutatások mellett azokon átívelő módszertani vizsgálatokra is képes. Régészeti kutatási témái az újkőkortól a kora újkorig terjedő időszakot ölelik fel, ezen belül egyes korszakok (neolitikum, rézkor, bronzkor, antik és késő antik kor, germán, avar és Karoling kor, honfoglalás kor, Árpád-kor, késő középkor és kora újkor/török kor), valamint a történeti korok antropogén és környezeti összefüggéseinek kutatása hangsúlyosabb. Ezt egészítik ki azok az interdiszciplináris kutatások, amelyeket az Intézet részben saját szakembereivel és eszközparkjával, részben kiterjedt kapcsolati hálójával biztosít (környezetrégészet, történeti embertan és állattan, archeogenetika).

Gyakorló kutatóként az előttem álló néhány éves időszakban a székelyföldi kutatások lezárását (benne a most megjelenés alatt álló Székelyföld-monográfiával és a székely írás korpuszának rám eső feladataival), az ország központi területén (Medium regni) fekvő fontos egyházi intézmények (a pilisi ciszterci és a pilisszentléleki pálos kolostor, valamint a dömösi prépostság) ásatási anyagának korszerű, monografikus feldolgozását, továbbá a magyarországi középkori régészet fontos témaköreit összefoglaló, tankönyvként és a külföldi kutatás számára is használható kötetek szerkesztését és kiadását (középkori mesterségek, környezetrégészet) tervezem. Sikeres pályázat esetén az Árpád-ház Program Fejér megyei vonatkozású kutatásai is újraindulhatnak (Székesfehérvár és környéke régészeti topográfiája, a királyi bazilika középkori temetkezései, ez utóbbi tágabb régész-antropológus-genetikus együttműködésben).

Kiemelt, a régészeti korszakokon átívelő feladatnak tekintem a Magyarország Régészeti Topográfiája program folytatását és korszerűsítését, továbbá a településrégészeti kutatások térinformatikai adatfeldolgozását és a roncsolásmentes diagnosztikájának fejlesztését. Az Archeogenetikai Laboratórium évtizedes tapasztalatára alapozva hangsúlyos szerepet kíván betölteni a hazai archeogenetikai, és általában a bioarcheológiai kutatásokban és fejlesztésekben.

Kiemelt célunk a hagyományos típusú adattári gyűjtemények digitalizálása és az áttérés a digitális adattárolásra és keresésre, a muzeális értékű régi rajzanyag, továbbá az üveg- és filmnegatívok szakszerű tárolása és megőrzése mellett. E munkában az akadémiai infra-pályázatok és a BTK erre irányuló figyelme komoly segítséget jelent.

A grafikai műhely évek óta stabilan kielégíti a publikációs minőségű igényeket, azonban életkori okokból előttünk áll a fiatalítás és a bővítés alig megoldható kérdése: szerény juttatásért kell folyamatos túlmunkát végző, elkötelezett és jól képzett grafikus(oka)t találni, a speciális feladatokra kiképezni és megtartani. Saját fotósunk évek óta nincs, a feladatot a BTK fotósának értékes segítségnyújtása mellett jelentős részben kutatóinknak kell átvenni.

A restaurátor műhely jelenlegi minimális létszáma, jó képzettsége és felszereltsége a szilikárestaurálás terén pillanatnyilag megfelel a költözés előtt álló Intézet igényeinek, az új telephelyen azonban fémrestaurálásra alkalmas műhelyrészsel és röntgenlaborral kívánjuk bővíteni. Ehhez a tárgyi feltételek adottak, a személyi lehetőségek még nem.

A Régészeti Intézet hazai és nemzetközi szinten is számon tartott könyvtára a költözés után beépül a Humán Kutatóház közös könyvtárába, azonban szakirányú fejlesztését lehetőségeink szerint a jövőben is szeretnénk segíteni.

III. 5. Az igazgatói koncepció gazdasági háttere

A 2012-ben megalakult BTK-ba tagozódott Régészeti Intézet súlyos adósságát több tízmillió Ft értékben 2016-ra sikeresen ledolgozta. Anyagilag az Intézet sajnos nem önálló, tervezési lehetőségei korlátozottak, pénzügyi tervei alapvetően projektfüggőek, minden egyéb személyi és dologi jellegű kiadás a BTK-val történő eseti egyeztetések függvénye. Ezen a helyzeten a naprakész és átlátható gazdasági helyzet, valamint az Intézet nagyobb saját mozgásterének biztosítása javíthat. Alapvető cél az eddig is nagyon eredményes pályázati kapacitásunk erősítése, pénzügyi helyzetünk naprakész ismerete és bizonyos, a BTK keretei között világosan definiált pénzügyi mozgástér elnyerése.

IV. Összefoglalás

A fentiek alapján az Intézet több évtizedes kutató- és szervezőmunkán alapuló értékei megőrzésével, a realitások figyelembevételével az új kutatóhelyen korszerű, jó közösségi és kutatói szellemet képviselő Régészeti Intézet újraépítésére teszek javaslatot. Változatlanul nagy súlyt kívánok fektetni az érdemi (BTK-n belüli és jelentős mértékben azon kívüli, hazai, illetve nemzetközi) tudományos együttműködésre, a több intézményt is bevonó sikeres projektekre, és – a BTK-val való jó együttműködés mellett – törekedni kívánok a Régészeti Intézet intézményi létének, tudományos önállóságának fenntartására és diszciplináris, illetve interdiszciplináris kapcsolatainak, tudományos irányainak fejlesztésére.

Eddigi munkám és tapasztalatom a munka folytatására ösztönöz. A hazai és a nemzetközi régészet számos aktuális ügyében részt veszek, az MTA szakterületem szempontjából kompetens II. osztályának munkáját nem akadémikus köztestületi képviselőként (2010-től) majd levelező tagként (2016-tól) követem, rendszeresen bírálok szakmai pályázatokat, több tudományos és társadalmi testület tagja vagyok, valamint az ELTE címzetes egyetemi tanáraként rálátásom van az egyetemi és a doktori képzés részleteire, ennek megfelelően az intézetvezetés „környezeti” háttérét kellő módon ismerem. Mellékállásom nincs, az Intézet az egyetlen munkahelyem, amelynek fejlesztését, munkaközösségének segítségét alapvető feladatomnak tekintem. Büntetlen előéletű vagyok, szükség esetén erkölcsi bizonyítvány beszerzésének nincs akadálya. A pályázatban bemutatott eredmények és célkitűzések mentén a Régészeti Intézet igazgatóságát öt éves időtartamra megpályázom.

Budapest, 2016. június 7.

Benkő Elek
az MTA lev. tagja